

A kötetet szerkesztői tájékoztató, valamint az óvónőképzők rajztanárai (BESSENYEI ANTAL, SZ. EGYED EMMA, FUCHS JÓZSEF, GIRCZY JÁNOS és ZSÁKI ISTVÁN) egyes képzőművészeti alkotásainak művészi szintet jelző reprodukciói zárják.

A szerkesztői tájékoztatóban ismertetett szerkesztői koncepció azt tükrözi, hogy a legille-

tékesebbek helyesen jelölik meg a Tudományos Közlemények további köteteinek fejlődési irányát. A marxista tudományosság tartalmi és metodikai igényeinek kielégítése biztosítani fogja azt, hogy a kötetben közölt oktatási és kutatási anyag aránya egyre inkább az utóbbi javára javuljon.

BALÓ JÓZSEF

AZ MTA PEDAGÓGIAI BIZOTTSÁGA

A Bizottság 1966. március 7-én tartott, ülésén meghallgatta és megvitatta NAGY SÁNDOR elnök beszámolóját a Pedagógiai Bizottság, SZARKA JÓZSEF, JAUSZ BÉLA és SZOKOLSZKY ISTVÁN beszámolóját a vezetésük

alatt álló nevelélméleti, neveléstörténeti, illetőleg didaktikai-metodikai albizottság 1965. évi munkájáról.

A beszámolókat és a jóváhagyott — 1966-ra szóló — terveket az alábbiakban közöljük:

BESZÁMOLÓ A PEDAGÓGIAI BIZOTTSÁG 1965. ÉVI MUNKÁJÁRÓL

A Pedagógiai Bizottság az 1965. évben négy ülést tartott. Ülésein — munkatervének megfelelően — a neveléstudomány egy-egy időszerű kérdését vitatta meg; ezeken túl foglalkozott folyóiratának előző esztendei munkájával s a hivatásából adódó koordinációs feladatokkal. Mennyiségileg tekintve, üléseinek számát figyelembe véve, valamivel kevesebbet teljesített, mint amennyit munkaterve előírt; számításba kell azonban venni, hogy a munkatervében meghatározott feladatokon túl új és igen jelentős feladatokat is meg kellett oldania, mindenképp az Akadémia Elnökségétől és a II. Osztálytól „menet közben” kapott tudományszervező feladatokat.

Amint ismeretes, az elmúlt esztendőben ismételt sor került a neveléstudomány hazai helyzetének felmérésére. Bizottságunk azt a feladatot kapta, hogy ezzel kapcsolatos elemzését és javaslatait terjessze a II. Osztály elé. Ez a munkát a múlt év egyik legjelentősebb teljesítménye volt. A Pedagógiai Bizottság intéző bizottsága megvitatta az elkészítendő jelentés főbb szempontjait, majd a szükséges adatokat összegyűjtve, kidolgozta a jelentést. Bizottságunk a múlt év októberében foglalkozott e jelentéssel, és bár tudományágunk helyzetének és perspektívájának egyes részletkérdéseiben nem jelentéktelen véleménykülönbségek is adódtak, azzal kapcsolatban általában egyetértés alakult ki, hogy a neveléstudományi kutatás helyzetének lényeges továbbfejlesztéséhez nélkülözhetetlen volna egy akadémiai kutató csoport létrehozása, akadémiai kutató bázis megteremtése. A jelentésben vázolt helyzetkép egyrészt társadalmunknak a neveléstudománnyal szemben támasztott igényeit, másrészt a pedagógiai kutatás jelenlegi lehetőségeit mérlegelve hívta fel a figyelmet egy ilyen kutatóbázis létesítésének szükségességére.

A Társadalmi—Történelmi Tudományok Osztályának benyújtott jelentés alapján a neveléstudomány helyzetével, a neveléstudományi kutatás feladatainak az Országos Pedagógiai Intézet, a felsőoktatási intézmények pedagógiai tanszékei s a létesítendő akadémiai kutató csoport között történő megosztásával s általában a további teendőkké az Osztályülés a múlt év november 3-án foglalkozott. Általában megállapítható, hogy bár az Osztály hivatalos vezetése részéről bizonyos aggodalmak kétségtelenül fennállnak a neveléstudományi kutatás fundamentális feladatainak akadémiai felelősségi körbe vonásával kapcsolatban, mégis az Osztályülés differenciáltan és a pedagógiai kutatás jövőjét illetően pozitív értelemben foglalkozott a javaslattal. Nyilvánvaló ma már, hogy nem a felelősség valaminő elhárításáról van szó azokban az esetekben sem, amikor a pedagógiai kutató csoport felállításával kapcsolatosan az álláspont nem egyértelműen igenlő, hanem arról, hogy mivel a 67. kutatási fő feladatért a Művelődésügyi Minisztérium felelős, vajon hogyan értelmezendő akkor a tétel, hogy „a Minisztérium a felelős, de nem egyedül”. Úgy gondolom, a Bizottságunk által javasolt megoldás elvileg lehetőséget nyújt arra, hogy a munka helyes megosztásával mindazok a szervek megfelelő szerepet vállaljanak, és pedig felelősen vállaljanak a pedagógiai kutatásban, amelyek erre illetékesek.

A II. Osztály elé terjesztett jelentés alapján a neveléstudomány helyzetének és továbbfejlesztésének kérdései a továbbiakban a Magyar Szocialista Munkáspárt Tudományos Osztálya elé kerültek. Az eddig lezajlott megbeszélések alapján remélhető, hogy e fontos problematika megfelelő, súlyát megillető megoldást kap majd.

Ezzel összefüggésben kell megemlítenünk egy másik nagy kérdéskört, mellyel Bizottsá-

gunk a múlt esztendőben ismételtén foglalkoztunk, s ez a pedagógiai kutatás koordinálásának kérdésköre. Ismeretes, hogy ezt a Koordinációs Bizottsággal együttesen tárgyaltuk meg immár ismételtén, illetve, hogy végső soron Bizottságunk is felelős — a Koordinációs Bizottsággal egyetemben — a pedagógiai kutatás országos helyzetéért. Mindeddig azonban nem sokkal többet tudtunk tenni ebben a tekintetben, minthogy évente egyszer — a Koordinációs Bizottság elnökének előterjesztése alapján — megbeszéljük a koordinálás elvi kérdéseit s javaslatokat tettünk a továbbfejlesztésre vonatkozóan, a javaslatok realizálását elsősorban a Koordináló Bizottságtól remélve. Ebben a vonatkozásban azonban az Akadémiának még nem jelentéktelen feladatai vannak. Az ugyan nyilvánvaló, hogy még azokban a tudományágakban is, melyekben a fő feladat nem az Akadémiához, hanem pl. valamelyik minisztériumhoz tartozik, végső soron az Akadémia a felelős a tudományirányításért; gyakorlatilag azonban e tekintetben nincsenek adva a megoldás feltételei. Annak elvi kimondása, hogy a távlati kutatási tervben szereplő fő feladat még nem az adott tudományterületen konstatálható egész kutatás, s hogy ezért az egészért is felelősek kell lennünk — még csupán elvi állásfoglalás, melynek realizálásához konkrét intézkedések és feltételek egész sorára volna szükség. Ezen a helyen is utalnom kell arra, hogy II. Osztályunknak valaminő megoldást erre nézve ki kell alakítania, mert Bizottságunknak e pillanatban ilyen értelemben vett tudomány irányításhoz a minimális feltételei sincsenek adva.

Egy harmadik jelentős feladat, mely Bizottságunk számára az elmúlt esztendőben adódott, további lépések tétele a tudomány demokratizálása tekintetében. Amint közismert, itt mindenekelőtt a pedagógiai társaság vagy pedagógiai tudományos társaság kérdésének megoldása merült fel ismételtén mint olyan igény, mely társadalmunk fejlődésének adott szakaszán reálisnak tekintendő. Beszámolhatok arról, hogy a Pedagógusok Szakszervezetének mb. főtákarával (elnökségével), az Országos Ped. Intézet főigazgatójával és az Országos Oktatási Tanács titkárával együttesen lépéseket tettünk egy ilyen társaság megszervezésének érdekében. Az első lépés az elmúlt év őszén egy előkészítő bizottság megszervezése volt. Az előkészítő bizottság azt a feladatot kapta, hogy tanulmányozza a pedagógiai társasággal kapcsolatos társadalmi igényeknek más tudományos társaságok működésének s a volt pedagógiai társaság munkásságának tekintetbevételével egy ilyen társaság működésének alapvető kérdéseit és készítse el a Társaság alapszabályának tervezetét.

A tervezet elkészült, annak elsődleges megvitatása ez év januárjában megtörtént, rövidesen sor kerül a szükséges mértékben át-

dolgozott javaslat továbbítására az illetékes fórumokhoz, a Pártközponthoz, az Akadémiához, a Minisztériumhoz. Úgy gondolom, nyugodtan lehet jelentenem a Pedagógiai Bizottságnak: a Társaság alapszabályának tervezete igen körültekintő munkával készült, mind a cél és feladatok, mind az irányítás és működés egyes részletkérdéseiben az előkészítő bizottság felelősen foglalt állást; ennek alapján remélni lehet, hogy illetékes fórumokon e javaslat komolyan elősegítheti a végleges álláspont kialakulását.

Bizottságunk múlt évi tervteljesítésének egy negyedik fontos eredménye a „Tanulmányok a neveléstudomány köréből” egy újabb kötetének megjelentetése. Ezzel a kötettel kapcsolatban, mely alapvetően az oktatási módszerek tárgykörében mozgó elvi tanulmányok és kísérleti tapasztalatokat is felmutató értekezések összességéből tevődik ki, legalább úgy elmondhatjuk, mint a korábbiakkal: az iskolareform megvalósulásának olyan szakaszában jelent meg, hogy felhasználásának a lehetőségei a legoptimálisabbak, mivel e felhasználásra a továbbhaladás érdekében rendkívül nagy szükség van.

Egy ötödik pontban arról tudok beszámolni, hogy — nem jelentéktelen erőfeszítések árán ugyan, de — az elmúlt esztendőben is sikerült a körülményekhez képest megfelelő szinten megjelentetni folyóiratunkat, a Magyar Pedagógiát. A folyóirat múlt évi munkájának értékelése külön bizottsági ülés feladata lesz; azt remélem azonban, hogy Bizottságunk — ismerve mind a neveléstudományi kutatás és az iskolareform alapvető feladatait, mind a folyóirat helyzetét — alapjában pozitívan fogja majd értékelni a folyóirat 1965-ös számaiban megjelent anyagot.

Nem jelentéktelen eredményként jelenthetem továbbá, hogy a pedagógia a múlt év őszétől kezdve helyet kapott „a szocialista tudat kialakítására és fejlesztésére irányuló kutatások” akadémiai komplex bizottságában. Számunkra ugyan ez már előzetesen is magától értetődő volt és szükségesnek látszott, ismeretes azonban, hogy kutatási fő feladatunknak a Minisztérium felelősségi körébe tartozása miatt eredetileg itt nem kaptunk helyet. Időközben e probléma megoldódott és sor került arra is, hogy a pedagógiai kutatás idevonatkozó tematikáját az Akadémiához betervezzük. E tematikát, mely ez év februárjában készült el, a pedagógiai kutatás helyzetére való tekintettel a folyamatban levő kutatási tematikából kellett kiemelni. Úgy láttuk, hogy e folyamatban levő kutatási tematikából négy téma érinti elsődlegesen a tudatfejlesztés mechanizmusát, ezért javasoltuk a Komplex Bizottságnak, hogy kiemelt témáknak a következőket tekintse:

1. A személyiség pedagógiai problémái. — A hazai polgári pedagógia személyiségelméleté-

nek feltárására és értékelésére irányuló nevelés-történeti kutatások; a személyiség fejlesztésének korszerű, szocialista elméletét megalapozó vizsgálatok.

2. Társadalmi fejlődésünk ellentmondásainak tükröződése a tanulók tudatában. A kutatások egyrészt (a mikroszociológia módszereivel) iskolai csoportokban, másrészt — makroszociológiai összefüggésben — a családi és az iskolai nevelés kölcsönhatásában vizsgálják a társadalmi fejlődés ellentmondásainak tükröződését a tanulók tudatában. Az így nyert helyzetkép alapot ad pedagógiai következtetések levonására: a nevelés konkrét és időszzerű feladatainak megállapítására és a feladatoknak megfelelő módszerek kimunkálására.

3. Az erkölcsi tudat és az erkölcsi magatartás összefüggése a közösségi tevékenység nevelő hatásának feltételei között. A téma keretében folyó kutatások 10—18 éves tanulók csoportjaiban vizsgálják az erkölcsi tudat forrásait és összetevőit, a tudat befolyásoló szerepét a közösségben tanúsított magatartásra, valamint a közösség és az egyén kölcsönhatásának törvényszerűségeit.

4. Az oktatás folyamatának korszerűsítése. A pedagógiai tevékenységek közül az oktatás elsődlegesen befolyásolja a tanulók tudatának tartalmát és tudatműködésük mechanizmusát. Ezért az oktatás folyamatának, szervezeti formáinak, módszereinek és eszközeinek korszerűsítése s ezzel az oktatás hatékonyságának növelésére irányuló vizsgálatok a pedagógia elmélete és gyakorlata számára egyaránt sürgető szükségességgel jelentkező feladatoknak tesznek eleget.

A PEDAGÓGIAI BIZOTTSÁG 1966. ÉVI MUNKATERVE

1. A pedagógia és a pszichológia határterületei; a pszichológia eredményeinek alkalmazása a pedagógiában; a határterületeken folyó kutatások összehangolása. *Kibővített ülés — az MTA Pszichológiai Bizottságának részvételével.*

2. A korszerűség fogalmának helyes értelmezése a pedagógiában. *Kibővített ülés.*

3. A nevelésméleti kutatások hazai fejlesztésének tematikai és kutatómódszertani problémái. *Kibővített ülés.*

4. A Pedagógiai Bizottság publikációs tevékenységének értékelése (Tanulmányok a

A Komplex Bizottsághoz beterjesztett javaslatunk a felsorolt témák mellett a kutatóhelyekre, koordinációra és költségigényre vonatkozó utalásainkat is tartalmazta.

Az elmondottakon túl — hetedszer — egy olyan fontos feladatra szeretnék még végül utalni, mellyel ugyan szintén részletesen és súlyának megfelelően foglalkoztunk az elmúlt esztendőben, de amelyet nem sikerült kielégítően megoldanunk. Ismeretes, hogy terveztük egy kétkötetes új magyar pedagógiai lexikon munkálatainak megkezdését; a munka indulásának a múlt évvel kellett volna datálódnia. Bizottságunkon kívül álló okok és nehézségek lehetetlenné tették ennek a fontos munkálatnak a megindítását. Szeretném remélni, hogy a folyó évben elhárulnak a nehézségek a lexikonmunkálatok útjából s megkezdődhet egy több évre terjedő koordinált tevékenység, s ennek során szaktudományunk képviselői országos erőfeszítéssel, Bizottságunk irányításával létrehozják a szocialista szellemű új pedagógiai lexikont. Úgy gondolom, hogy mind a nevelési gyakorlat, mind maga az elméleti pedagógiai munka sokat nyerhetne ezzel a művel.

Befejezésül csupán arra szeretnék még utalni, hogy az elmondottakban csak vázlatosan tettem jelentést bizottságunk múlt évi tevékenységéről, eltekintettem sokféle részletkérdéstől s csak a legnagyobb súlyú ténykedésekre hivatkoztam. Úgy hiszem, megállapítható, hogy Bizottságunk a végzett feladatokkal — a korábbi évekhöz hasonlóan — lehetőségeihez képest fontos pontokon járult hozzá a közoktatásügyünk és neveléstudományunk szolgálatához, előreviteléhez.

neveléstudomány köréből, 1964.; Magyar Pedagógia, 1965.). A neveléstudományi könyvkiadás távlati tervének előterjesztése és megvitatása.

5. Javaslat a közoktatásügy távlati tudományos fejlesztése, a fejlesztés tervezése és a neveléstudománynak ezzel kapcsolatos adatai tárgyában. (Ez a téma — a kidolgozott javaslat alapján — 1967-ben kerül megvitatásra.)

6. Beszámoló az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottsága oktatási albizottsága munkájáról.

7. Beszámoló a TMB Pedagógiai Szakbizottságának működéséről.

AZ MTA PEDAGÓGIAI BIZOTTSÁGA NEVELÉS-ELMÉLETI ALBIZOTTSÁGÁNAK 1965. ÉVI MUNKÁJÁRÓL

Az Albizottság 1965. évi első ülésén *társadalmi fejlődésünk jelenlegi szakaszának problémáival és ellentmondásaival összefüggő nevelésméleti kérdéseket tárgyalt.*

SZARKAJÓZSEF bevezetőjében érintette azokat az új jelenségeket és törekvéseket, amelyek

a társadalmi, a gazdasági és az ideológiai életben tapasztalhatók. A nevelés alapvető feladata a szocialista vonások erősítése érdekében a viszonylag tömegesen ható anti-szocialista tudati és magatartásbeli jelenségek leküzdése. Elsősorban a nacionalizmusra, a vallásos ideo-

lógia és a kispolgári gondolkodás különböző megnyilvánulásaira kell gondolnunk. (Ezeket a kérdéseket az Országos Pedagógiai Intézet belső ideológiai továbbképzésének keretei között is tárgyalták. A vita anyagát a Pedagógiai Szemle 1966. évi 1. száma közölte.)

A feladatokhoz viszonyított *eredményeink* sorában az alábbiakat említette: a nevelési cél részletes kifejtése, a nevelés tartalmának megtervezése, az oktatás nevelési irányultságának fokozása, a tanulók erkölcsi tudattartalmának elemzése, a pedagógiai tevékenységben a szocialista humanizmus szemléletének erősítése, az ifjúság pozitív vonásainak felismerése és méltánylása, az ifjúság differenciáltabb megítélése, az átmeneti korszak társadalmi és pedagógiai ellentmondásainak elemzése, s a nevelési tényezők között való számbavétele, a magatartás értékelésének differenciálása és szocialista szemléletben való korszerűsítése, a közösségi nevelés elméletével való foglalkozás.

A vitában résztvevő bizottsági tagok (SZENTISTVÁNYI GYULA, TÓTH GÁBOR, SZVÉTEK SÁNDOR, KATONA KATALIN, BAKONYI PÁL, GÁSPÁR LÁSZLÓ, HORVÁTH LAJOS) több oldalról elemezték a felvetett kérdéseket. Szó esett többek között arról, hogy az ateista nevelés az utóbbi években elbátortalanodott, sokan a nemzeti egység politikai programjával összeférhetetlennek tartják az erőteljes világnézeti harcot. Tapasztalható, hogy a kispolgári mentalitás az ifjúság körében is veszélyes jelenség, a nacionalizmus talán kevésbé erős és széles körű, igaz, hogy az internacionalizmus érzelme gyenge. A vitában szövegtették, hogy olyan értelemben ugyan nincs nemzedéki probléma, mint ahogy azt a polgári ideológiák hirdetik, de az ifjúságnak azért vannak sajátos problémái, s ezeket nem szabad tagadnunk, vagy elhanyagolnunk. Olyan ifjúságpolitika kimunkálását sürgették, amelynek segítségével az ifjúság sok érintkezési ponton tud kapcsolódni a társadalom életéhez, s amelynek keretei között romantikus és a realitások iránti igényét egyaránt ki tudjuk elégíteni. Az ifjúság számára világossá és meggyőzővé kell tenni a szocializmus hazai építése és a nemzetközi osztályharc összefüggéseit. Csak ebbe a harcba beágyazva nyerhet tevékenysége igazi értelmet, perspektívát, erkölcsi és politikai tartalmat.

A Neveléseméleti Albizottság második ülésén „A nevelési eredményvizsgálat módszertani kérdései”-t tárgyalta egy, a kérdéssel foglalkozó, az Országos Pedagógiai Intézetben megjelent kiadvány alapján. MAJZIK LÁSZLÓNÉ — a fenti anyag egyik szerzője — bevezetőjében elmondotta, hogy a témát egy készülő nevelésmódszertani kézikönyv fejezeteként dolgozták ki. Mint ilyen, a gyakorlati pedagógusok bevált tapasztalataira támaszkodik, másfelől pedig a hazai gyakorlat továbbfejlesztése

érdekeiben arra törekszik, hogy az eredményvizsgálat funkcióját, módszerei helyes alkalmazását elméletileg tisztázza.

Az anyagban arra törekedtek, hogy a nevelési eredményvizsgálat funkciójának és módszereinek körvonalazásán túl a nevelők szocialista pedagógiai szemléletmódjának formálásához is hozzájáruljanak.

Tudományos szempontból a következő kérdések megoldása látszik fontosnak: a tanulóközösség fejlettsége megítélésének szempontjai; a tanulói produktumok elemzésén és a pedagógiai helyzetteremtésen alapuló eredményvizsgálati módszerek.

Gyakorlatilag hasznos az anyagnak az a tendenciája, amely a megfigyelés módszerének az eddiginél sokoldalúbb alkalmazására, valamint a szóbeli és írásbeli felmérés alkalmazhatóságának korlátaira figyelmeztet.

A kérdés kidolgozásában a továbbfejlesztés lehetőségeit a szerzők a következőkben látják: szükséges a továbbképzési segédanyag alapján kibontakozó nevelési gyakorlat nyomkövetése és elemzése; kísérletet kell tenni a nevelési eredményvizsgálat szempontjainak differenciált (életkoronkénti) kidolgozására az egyes személyiségjegyek vonatkozásában; fokozni kell a kutatást abban az irányban, hogy gazdagítsuk a tanulók magatartásában mutatkozó nevelési eredmények megállapítására alkalmas módszeres eljárásokat.

SZENTISTVÁNYI GYULA hozzászólásában leszögezte, hogy az anyag a reform végrehajtása szempontjából is fontos elméleti kérdést fejtet, azonban ennek a gyakorlatba való áttétele nem olyan egyszerű. Biztosítani kellene e hasznos elméleti anyagnak a gyakorlatban való kipróbálását nemcsak általában, hanem egzakt vizsgálatok formájában. SZVÉTEK SÁNDOR véleménye szerint egy egzaktabb nevelésemélet megkönyvitén a nevelési eredményvizsgálatot is. Egyértelműbben kellene értelmezni az etikai követelményeket, éppen a teljesítménymérés szempontjából; a tudattartalom mérését differenciáltabban kellene tárgyalni. A nevelési eredményvizsgálat felvetésénél a szerzőknek el kell dönteni, hogy a tudomány vagy a gyakorlat logikájával kívánják-e felépíteni az anyagot. BÉKÉSI LAJOSNÉ tapasztalatai alapján sajnálattal konstataulta, hogy ma is igen elhalványul még a nevelés az órákon, és pedig nem is szemléletbeli tévedésből vagy ellenállásból, hanem egyszerűen a pedagógusok túlterheléséből következően. Jelezte, hogy az anyag a megfigyelések gyűjtéséhez ad segítséget, de az adatok feldolgozásához már kevésbé, pedig a pedagógusok számára ez legalább akkora feladat. PÉTRIKÁS ÁRPÁD is olyan bővítést javasolt, amely a pedagógiai helyzetteremtést állítja középpontba és több gyakorlati tanácsot ad a szerzett megfigyelési adatok feldolgozására. GÁTI FERENC kifogásolta, hogy az anyag, mint a

pedagógia irodalom oly sokszor, főleg negatív eseteket vizsgál. Helyesli a neveléslelektani aspektust, éppen ezért ellentmondásosnak tartja, hogy a követelményeket a szerzők osztályonként súlypontozzák. BAKONYI PÁL a kérdés praktikusan hasznos továbbfejlesztését javasolja annak a fejezetnek a kibontása útján, hogy mit kezdjenek a pedagógusok a kapott adatokkal. GÁSPÁR LÁSZLÓ a megfigyelés módszeréhez szólva kifejtette azt a nézetét, hogy ha teljes képet akarunk kapni a gyermekről, nem közömbös, hogy milyen nevelési helyzetet képzelünk mögé. A Nevelési Terv egyik hibája — véleménye szerint — hogy ez a nevelési helyzet szűk, nem aknázza ki az adott lehetőségeket. A tevékenységi formák csak az osztályközösségre épülnek, s meglehetősen epizodikusak. SZARKA JÓZSEF hozzászólásában hangsúlyozta, hogy az anyagban a lehetőségek, tennivalók széles skálája adott. Biztos, hogy a megoldás különböző szintű lesz. Fontos, hogy ne riadjon vissza senki attól, hogy valamit tegyen, akinek az egész tennivaló — a nevelési eredmények komplex vizsgálata — még túl igényes feladatnak tűnik. Az anyag funkciója, hogy áttörje azt a szemléletet, mely szerint a gyermekek megítélése kizárólag tanulmányaik alapján lehetséges. PATAKI FERENC — az anyag másik szerzője — foglalta össze a vitát. Szerinte az anyag apropójából sok olyan kérdés is felmerült, amely a nevelésméлет, illetve a pedagógiai gyakorlat állapotára jellemző, tehát szélesebb kérdéskört érint. Az anyag funkcióját tekintve egyfajta pedagógiai tudatosságot igyekszik felébreszteni, amikor különböző módokat, lehetőségeket ajánl arra vonatkozóan, hogy a pedagógus utána nézhesen: nevelői tevékenységének mi lett az eredménye? Hogy a pedagógusok ezt a feladatot milyen szívesen, milyen

intenzíven végzik, az többek között szociológiai tényezőktől is függ.

Az Albizottság tavalyi harmadik ülésén PATAKI FERENC adott tájékoztatást a szovjet pedagógiában jelentkező egyes nevelésméleti problémákról és törekvésekről.

Kifejtette, hogy a dogmatizmus a Szovjetunióban is a nevelésméletre volt leginkább hatással a pedagógiai diszciplínák közül. Ez részben etika-kurzus volt (pedagógiai lebontás és értelmezés nélkül), másrészt praktikus tanácsok gyűjteménye.

Az új törekvések között az alábbiakat említette: 1. A szocialista pedagógia folytonosságának helyreállítása (ennek keretében BRONSZKIJ, SACKIJ, PINKEVIC, LUNACSARSZKIJ munkásságának értékelése és beépítése a mai pedagógia szellemi állományába). 2. A határtudományok irányába megnyilvánuló tájékozódás. 3. A kutatási módszerek fejlesztésére irányuló törekvések és eredmények. 4. A nevelési jelenségek valóság-orientációjú megközelítése és elemzése.

A továbbiakban részletesebben ismertette azokat a nagyon értékes kutatásokat, amelyek a pedagógiai antropológia, az etika, a szociológia, a szociálpszichológia területén folynak — összefüggésben a marxista személyiségelmélet továbbfejlesztésével.

Elmondotta, hogy a szovjet pedagógiai életet ma élénkség, heves vitaszellem, bátor kérdésfelvetések jellemzik.

A vitában résztvevők arra a belátásra jutottak, hogy sokkal nagyobb figyelmet kell és érdemes fordítani a szovjet pedagógia újabb törekvéseire, eredményeire, vitáira. Semmi nem indokolja, hogy ne hasznosítsuk azt, amit a szovjet neveléstudomány örvendően megélnélkül tevékenysége számunkra tanulságként és ösztönzésként nyújtani tud.

A NEVELÉSMÉLETI ALBIZOTTSÁG 1966. ÉVI MUNKAPROGRAMJA

A gyakorlatban bevált lehetőségeknek megfelelően évi három ülést tervezünk az alábbi programmal:

1. A közösségi nevelés aktuális elméleti kérdései. (Gáspár Lászlónak a Valóság 1965. 11. számában megjelent Pedagógiai Világgépünk és Makarenko c. tanulmánya alapján.)

Április hó

2. Nevelésméleti problémák a mai nyugati pedagógiában. (Előadó: Szarka József)

Szeptember hó

3. Az általános iskolai nevelésmódszertani kézikönyv értékelése.

(Előadó: Horváth Lajos)

November hó

AZ MTA NEVELÉSTÖRTÉNETI ALBIZOTTSÁGÁNAK 1965. ÉVI MUNKÁJÁRÓL

A Neveléstörténeti Albizottság mint a Pedagógiai Bizottság legrégebbi albizottsága az elmúlt esztendőben is jól kialakított munkamódszertel dolgozott: foglalkozott a nevelés-

történet metodológiai kérdéseivel, publikációk kiadását támogatta és szorgalmazta, tájékozódott saját területén a hazai és nemzetközi kutatások legújabb eredményeiről, nevelés-

történeti megemlékezéseket szervezett és támogatott és adminisztrálta a szervezett kutatói bázis hiányában most már teljesen reáharuló neveléstörténeti — ha szabad úgy mondani — „ügyvitelt”.

Az Albizottság az elmúlt esztendőben 6 ízben ülésezett.

A legelsőn, január 18-án LANTOS ISTVÁN aspiráns a Német Demokratikus Köztársaságban végzett tanulmányairól számolt be. Mint H. KÖNIG professzor aspiránsa, ADOLF DIESTERWEGRŐL fog disszertációt készíteni. Kutatásainak jelen stádiumában feldolgozza a DIESTERWEGRE vonatkozó magyar anyagot. Az idevágó kutatás lényeges magyar hozzájárulás kíván lenni DIESTERWEG életművének értékeléséhez. Az ügy aktualitását csak növeli a kiváló német pedagógus halálának ez évi 100. évfordulója.

Ugyanezen az ülésen az Albizottság meghallgatta DR. VÁG OTTÓnak a nemzetközi munkásmozgalmat közoktatáspolitikai és pedagógiai törekvéseivel foglalkozó potsdami konferenciáról szóló beszámolóját. (VÁG OTTÓ mint meghívott előadó vett részt az 1964. november 25—27. között rendezett konferencián.) Az előadó ismertette a konferencia lefolyását, amelyen mintegy 60 meghívott kutató vett részt. Az NDK szakemberein kívül 9 tudományos kutató képviselte a szocialista országokat.

VÁG OTTÓ beszámolt a konferencián elhangzott beszédekről, javaslatokról és határozatokról.

Ezután BAJKÓ MÁTYÁS kéthetes csehszlovákiai tanulmányútjáról számolt be, amelyre 1964 decemberében került sor. A beszámoló elsősorban azokat a levéltári kutatásokat ismertette, amelyeket az előadó a pozsonyi liceum levéltárának reformkori anyagával kapcsolatban végzett.

Az Albizottság következő, február 15-i ülésén bensőséges, meghitt keretek között elnökét, DR. JAUSZ BÉLA professzort ünnepelte, aki ekkor töltötte be életének 70. esztendejét. Az elnököt MÁTRAI LÁSZLÓ akadémikus, osztálytitkár köszöntötte a MTA Társadalmi—Történeti Tudományok Osztálya nevében. Az Albizottság őszinte jókívánságait SIMON GYULA titkár tolmácsolta.

Az Albizottság 1965. március 22-én tartott ülésén megvitatta DR. FÖLDES ÉVÁnak „A hazai neveléstörténeti kutatás 20 éve (1945—1965)” c. kéziratát. A kézirat első hazai kísérletnek tekinthető a tárgy marxista felvázolására, a népi demokratikus fejlődésbe való beágyazásra, periodizálásra, a kutatások eredményeinek elemzésére és értékelésére. A hozzászólások elismerték, hogy a tanulmány megalapozó jellegű és igen értékes, szemléletében mértékadó a további kutatások számára is.

Az Albizottság 1965. június 7-i ülésén DR. MÉSZÁROS ISTVÁN a 14—15. századi neve-

léstörténetünk kutatási problémáit ismertette. Fontos feladatunk, hogy a feudalizmusra vonatkozó neveléstörténeti kutatások se szoruljanak háttérbe. Ismertette az idevágó forráskutatások és forráskritika helyzetét és foglalkozott az anyanyelvi oktatás egyes problémáival is.

Az Albizottság 1965. november 1-i ülésén ZIBOLEN ENDRE referátuma alapján foglalkozott az egyetemes neveléstörténeti füzetsorozattal, s mivel a munkálatok ezen a téren az elmúlt 2—3 évben lelassultak, olyan határozatot hozott, melyek alkalmasnak bizonyulnak a kiadványok megjelentetésének gyorsítására.

Ugyanezen az ülésen a Bizottság megtárgyalta JÁKI LÁSZLÓ—ULRICH FERENCNÉ: „Magyar pedagógiai irodalom 1919—1944” c. kéziratát és kritikai megjegyzéseivel segítette a szerzőket a fontos kiadvány végleges összeállításában.

Az év utolsó, december 6-i ülésén DR. FÖLDES ÉVA beszámolt az 1965. évi bécsi történetészkongresszus neveléstörténeti vonatkozásairól. Ismertette a kongresszus szervezését, szekcióit, a viták alapját képező referátumokat, majd részletezőbben ismertette a bécsi egyetem jubileumával (600 éves az egyetem) kapcsolatos előadásokat és az azzal kapcsolatos, s nem minden szempontból problémátlan kiállítását. Ezután FÖLDES ÉVA megnevezte a kongresszus kultúrtörténeti előadásait, témáit és kettőt emelt ki részletesen is, mint amelyek minket is foglalkoztatnak; az egyik: „A vallási türelem és az eretnekségek a modern korban”; a másik: „A társadalmi struktúra és irodalom a XIX. és a XX. században” (ld. bővebben a Pedagógiai Szemle 1966. 2. számában). FÖLDES ÉVA végül néhány nagyon fontos és hasznos kutatásmetodikai következtetést vont le tanulságul.

Az eddig érintettek vázlatos bepillantást engednek az Albizottsági ülések szervezészerű tartalmi munkájába, de korántsem merítik azt ki. Egy másik fontos területe az Albizottságnak a neveléstörténeti kutatások irányítása, idevágó munkálatok felkarolása.

Ezen a területen fontos munkálatnak tartjuk azt a feljegyzésünket, melyet DR. NAGY SÁNDOR egyetemi tanárnak, a Pedagógiai Bizottság elnökének készítettünk a neveléstörténet hazai helyzetéről. Ebben rámutattunk a kutatások fellendülésére a felszabadulás után, különösen az 50-es évek második felében, az akkor és azóta elért jelentős eredményeinkre, a szaktudományunkat a legutóbbi években ért szervezeti sérelmekre, valamint a szaktudományunkra váró rendkívül fontos feladatokra a múlt káros eszmei örökségének leküzdésében.

Az Albizottság az elmúlt évben lépéseket tett olyan kutatási területek kiművelésére, mint az 1918/19-es időszak (tehát a két forra-

dalom időszaka) felsőoktatása; KÁRMÁN ELEMER életművének feldolgozása; a II. világháború során Magyarországra menekült lengyel fiatalok iskolázása. Átvizsgáltuk Albizottságunk tagjának, a tragikus hirtelenséggel elhunyt DR. HANZÓ LAJOSnak hagyatékát és lépéseket tettünk poszthumusz munkája, kandidátusi disszertációja kiadására.

Az Albizottság a Művelődésügyi Minisztérium felkérésére javaslatot készített és vitatott meg neveléstörténeti emlékművek felállítására s azt elküldte a minisztérium múzeumi osztályának. Íme a javaslatunk:
*Apáczai Cs. János*nak emlékmű Budapest, *Maróthy György*nek szobor Debrecenben, *Brunszvik Teréz*nek emléktábla Martonvásáron, *Teleki Blankán*ak emléktábla Budapest, a Szabadság téri iskola falán, *Karacs Teréz*nek emléktábla, *Lőwey Klára*nak emléktábla Budapest, *Kármán Mór*nak mellszobor Budapest, a Természettudományi Egyetem kertjében, *Zigány Zoltán*nak emléktábla Budapest, a volt Egressy úti polgári leányiskola falán, *Nagy László*nak Budapest, a Horváth Mihály tér 8. sz. épület falán,

AZ MTA NEVELÉSTÖRTÉNETI ALBIZOTTSÁGÁNAK 1966. ÉVI MUNKAPROGRAMJA

Az Albizottság az 1966. évben öt ülésen a következő tárgyakkal kíván foglalkozni:

1. Egyetemes neveléstörténeti füzetsorozat kiadványai és egyéb neveléstörténeti kéziratok, kiadványok.
2. Az 1967-es nemzetközi neveléstörténeti munkaértekezlet előkészítése.
3. Tájékoztató a neveléstörténet nemzet-

*Földes Ferenc*nek emléktábla Budapest, a Jurányi u. gimnázium falán, *Kemény Gábor*nak emléktábla Budapest.

E javaslatok nem tartalmazzák a szocialista tanítómozgalom kimagasló alakjainak nevét (pl. SOMOGYI BÉLA, TESZÁRSZ KÁLMÁN, CZABÁN SAMU és mások). E tekintetben kértük a Párt-történeti Intézet véleményét.

Az Albizottság egy előző évi határozata alapján 1965-ben megkezdte egy nemzetközi neveléstörténeti munkaértekezlet szervezési előmunkálatait. A munkaértekezlet időpontja előreláthatólag 1967. május eleje.

A Neveléstörténeti Albizottság az 1965-ös esztendő munkáját eredményesnek, bár korántsem hiánytalanak tartja. Mindezek felmérését és megítélését azonban nagyon is nehezíti a tudományág jelenlegi mostoha helyzete, az a körülmény, hogy az Albizottság valamennyi tagja nem neveléstörténeti státusban végzi — sok más mellett — neveléstörténeti kutató munkáját. Szakmánk iránti hűségem diktálja, hogy befejező szavaimban ismételtelen felhívjam e fonák helyzetre ezen a fontos fórumon is a figyelmet.

közi helyzetéről.

4. Nemzetközi és hazai neveléstörténeti folyóiratsemlé.

5. Neveléstörténeti megemlékezések.

Ez utóbbival kapcsolatban: megemlékezni kívánunk A. Diesterwegről, halála 100. évfordulója és Waldapfel Jánosról, születése 100. évfordulója alkalmából.

A DIDAKTIKAI-METODIKAI ALBIZOTTSÁG 1965. ÉVI MUNKÁJÁRÓL

Az Albizottság munkaterve szerint az elmúlt évben 4 ülést tartott. Az elsőn (április 26) az elmúlt év tapasztalatait beszéltük meg, összeállítottuk az, 1965. évi munkatervet és elosztottuk a feladatokat.

A május 31-i ülés tárgya C. FREINET (1896—) munkássága volt, VERESS JUDIT beszámolója alapján. E téma abba a hosszabb távlatú tervbe illeszkedett bele, hogy az Albizottság tagjai tájékozódni kívánnak marxista elemzés alapján a mai polgári pedagógia reformtörekvéseiben.

FREINET-t általában a mai polgári didaktikai irányzatok egyik jellegzetes képviselőjeként tartják számon. FREINET azonban nem egyszerűen csak didaktikus. Pedagógus a szó legteljesebb értelmében, akinek összefüggő nézetei vannak a gyermek társadalmi státuszáról, az iskola szerepéről, az emberi élet humánus tartalmáról, a képzés és nevelés folyamatáról, az iskola jövőjéről. Didaktikájához széles alapvetést dolgozott ki: olyan pedagógiát, amelynek megfogalmazta filozófiai, szociológiai, pszichológiai alapjait is. Filozófiai, szociológiai, pszichológiai, pedagógiai nézetei külön-külön önmagukban nem önálló felfedezések, de együttesen önálló szintézist alkotnak. FREINET pedagógiája egész, és mint ilyen, érdekes modell: olyan didaktikai rendszer, amelyet sajátos nevelési folyamatba ágyazott, és az életpálya küzdelmei és gazdag tapasztalatai alapján pedagógia-bölcséleti szintézisre is kísérletet tett.

Írásait olvasva lépten-nyomon a modern nyugati pedagógia egy-egy jellegzetes témájával találkozunk: iskolai nyomda, csoportmunka, egyénített és kollektív feladatok, tanulói aktivitás, a spontaneitás értelmezése, a nevelés humánus tartalma, viszonya a modern civilizációhoz, a technika hatása a nevelés céljára és eszközeire, a nevelés szerepe a kultúra hanyatlásával szemben. Pedagógiai nézetei problematikájukat tekintve távoli rokonsághoz tartoznak a szocialista pedagógiával is: tanítói pályájának kezdete óta legalább olyan intenzíven foglalkoztatja a nevelés

szociális tartalma és a falu életébe beágyazott közösségi struktúrája, mint az oktatás „technikája”. A munkára nevelés FREINET pedagógiájában nem csupán a tanulói aktivitás formája, hanem a nevelés célja és tartalma — tartalma és formája egyben.

FREINET a szocialista pedagógiai kutatások számára is érdekes probléma: pedagógiájának életszerű teljessége, rendszertani egésze, sajátosságai a modern polgári pedagógián belül, érintkező pontjai a szocialista pedagógia néhány jellegzetességével lehetővé teszik, hogy számot vessünk azzal, mi módon kellene foglalkoznunk mai, nem szocialista pedagógiai irányzatokkal; hogyan általánosíthatók FREINET — és mások — pedagógiájának progresszív vonásai a szocialista pedagógia számára.

Az előadás FREINET pedagógiáját művei alapján ismertette, vállalva annak korlátait is, hogy valamennyi művéhez Magyarországon nem lehet hozzáférni. Ez az eljárás mégis helyesebbnek bizonyult egy lehetséges másodlagos megoldással szemben, a FREINET-re vonatkozó tudósítások vagy tanulmányok összegezésével szemben. Egyébként ezek sem állnának kielégítő mértékben rendelkezésünkre.

Október 4-én MAKAY GUSZTÁV: *Irodalomtanítás* című metodikai munkájának megvitatása szerepelt a napirenden. A bevezető referátumot SZOKOLSZKY ISTVÁN tartotta. MAKAY GUSZTÁV könyvét úgy értékelte, mint az irodalomtanítás legutóbbi 10–15 évi gyakorlatának színvonalas és sok szempontból a jövőbe mutató összefoglalását. Ez a munka több vonatkozásban is túllép a régebbi metodikának a tanítási órán folyó oktatás munkára korlátozott hagyományos keretein (a tantárgy útján folyó neveléssel való intenzív foglalkozás igénye, a tanítási órákon kívüli területek — olvasószózat, szakköri munka — iránti figyelem, az irodalomtanítás bizonyos felnőttoktatási és népművelési vonatkozásainak érintése stb.). Mindezek olyan tendenciák, amelyek a tantárgyi metodika feladatkörének teljesebb, átfogóbb szemlélete, ahogy ma mondani szoktuk: a *tantárgypedagógiai* szemlélet irányába mutatnak.

A tantárgyi metodikák kétféle típusáról beszélt az előadó. Az egyik — ez nálunk a legelterjedtebb — egy adott tantervről épül. Ez a metodika a szó szerinti értelemben: adottnak tekintti a tantervi célkitűzéseket és a tanítandó anyagot; főként csak azt vizsgálja, hogy *hogyan* tanítsunk a tanterv alapján. A metodikáknak ez a típusa a dolog természetéből következően erősen gyakorlati jellegű. A tantervi célkitűzések minél tudatosabb és színvonalasabb gyakorlati megvalósításához akar közvetlen segítséget nyújtani.

A továbbiakban a metodikák második típusával foglalkozott az előadó, azzal, amely nézete szerint a tantárgy tanításának és a tantárgy útján való nevelésnek teljesebb és

tudományosabb elmélete. Ez nem tekintí adottnak a tantervet, tankönyvet. A „mit” és a „hogyan” kérdését együttesen és egymással kölcsönhatásban vizsgálja. Foglalkozik tantervelméleti problémákkal is, és pedig olyan módon, hogy megvizsgálja a módszerek visszahatását a tanterv alakulására.

Az ilyen típusú metodikának közvetlen gyakorlati felhasználhatósága nyilvánvalóan kisebb, de nagy a közvetett haszna az elmélet és a gyakorlat szempontjából egyaránt. Ennek a metodika-típusnak jellemzője, hogy nem korlátozódik gyakorlati tapasztalatok összegezésére és általánosítására a módszerek vonatkozásában. Kísérleti kutatásokra támaszkodik és magában foglalja a problematika történeti és összehasonlító vizsgálatát is.

A vitában felszólaltak DR. KÁLMÁN GYÖRGY, KOMÁR PÁLNÉ, PIRY JÓZSEF, VERESS JUDIT, FÁBIÁN ZOLTÁNNÉ.

A december 20-i ülés tárgya egy korszerű kutatómódszertani kérdés volt: *Metodikai módszerek alkalmazása a didaktikai-metodikai kutatómunkában*. KOSARAS ISTVÁN referátuma a matematikai logika és a statisztika alkalmazásának elvi problémáival foglalkozott, elsősorban a külföldi szakirodalom (ITYELSZON, HARDI FISCHER stb.) alapján; CSER ANDOR és THIANYI FERENC korreferátumai pedig a matematika szempontjából világították meg a kérdést.

Köztudomású, hogy a matematikai módszerek napjainkban tért hódítanak az ezgakt tudományok területén kívül is. A referátum idézte ITYELSZONT, aki szerint a tudományok történetében 3 korszakot lehet metodológiai szempontból megkülönböztetni: a kvalitatív, kvantitatív és a strukturális elemzés korszakát. A pedagógiai tudományok szerinte mostanában kezdik meg a második fejlődési szakaszt, kísérlik meg a kvantitatív elemzések alkalmazását. A tradicionális elemzések azonban nem válnak ezzel feleslegessé — ezt hangsúlyozni kell, — hiszen ezek szolgáltatnak anyagot a kvantitatív elemzésekhez, s lényegében ezek helyességén múlik a kvantitatív elemzések helyessége is.

A referátum először azokról a törekvésekről számolt be, amelyek az oktatási folyamat egyes elemeit a matematikai logika nyelvén fejezik ki, tehát szimbólumok segítségével a didaktikai-metodikai jelenségek matematikai translációját adják. Az utolsó években ez mindennapos jelenség lett a nemzetközi pedagógiai irodalomban. E kifejezés mód lényege és jelentősége abban rejlik, hogy

1. segítségével kiemelhetjük a bonyolult jelenségek logikai struktúráját s ezzel áttekinthetőbbé tehetjük az oktatási folyamat egyes elemeit;

2. röviden és tömören ábrázolhatjuk a jelenségek lényeges tényezőit, s így ezgakt jelleget adhatunk a pedagógiai kifejezésnek.

Mindez közelebb vihet bennünket a jelen-
ségek alaposabb megértéséhez, rejtett kapcsola-
taik feltárásához.

Szó volt ezután a statisztikai elemzések
lehetőségeiről és a referátum javaslatot tett
egy „matematikai minimumra”, amelyet minden
pedagógus kutatónak el kellene sajátítani.
E minimumhoz tartoznának: a középérték-
számítások (az aritmetikai közép mellett szük-
séges megismerkednünk a medián és a módusz
fogalmával is), diszperzió és korreláció számí-
tások, a reprezentativitásra vonatkozó számí-
tások.

Részletes vita (KÁLMÁN GYÖRGY, NAGY

JÓZSEF, TAKÁCS ETEL, FEHÉRVÁRI GYULA)
eredményeként az ügy fontosságára való tekin-
tettel az Albizottság úgy határozott, hogy
szükségesnek látja a kérdés alaposabb, több-
napos munkaértekezlet formájában való fel-
dolgozását s ennek előkészítésével, a munka-
értekezlet programjának kidolgozásával az
Albizottság 3 tagját (CSER ANDOR, TAKÁCS
ETEL, KOSARAS ISTVÁN) bízta meg. A munka-
értekezlet tárgya a felmerült kívánságok
szerint a statisztikának a didaktikai-metodi-
kai kutatás területén való alkalmazására
korlátozódjék („pedagógiai statisztika”), hogy
a téma kellő mélységben feldolgozható legyen.

Munkaterv az 1966. évről

1. Perspektivikus munkaterv készítése az
elmúlt évi tapasztalatok alapján. (Az 1966. évi
ülés témája.)

2. Kibővített munkaértekezlet „Statiszti-
kai módszerek alkalmazása a didaktikai-
metodikai munkában” címmel 1966. május 16-
tól 19-ig.

3. Kibővített albizottsági ülés „A tanítási
órákon folyó munka korszerű megszervezése
különös tekintettel a csoportmunkára” címmel
(1966 őszén.)

4. A „Tanulmányok a neveléstudomány
körében 1964.” című kötet megvitatása.
(1966 decemberében.)

A perspektivikus munkatervben a követ-
kező témák szerepelnek: Megismerkedés az
Iskolai Filmintézet munkájával; néhány új
tankönyv megvitatása; a munkaoktatás idő-
szerű problémáinak megbeszélése: 1—2 mód-
szertani folyóirat, esetleg a Magyar Pedagógia
néhány évfolyamának megvitatása didaktikai-
metodikai szempontból; megjelent módszertani
könyvek vagy jegyzetek megvitatása; további
nemzetközi tájékozódás a didaktika és a
metodikák mai helyzetéről; a szociológia és a
didaktika határproblémáinak megbeszélése;
oktatáslélektani könyvek megvitatása a neve-
léslelektan képviselőinek bevonásával.

Az MTA pedagógiai bizottsága 1966.
májusi rendkívüli ülésén véleményt nyilván-
ított a neveléstudomány szervezeti kérdéseiről.
Az ülésen az MSZMP tudományos és
közoktatási osztályának képviselői is megje-
lentek.

A Bizottság 1966. június 20-án tartott
kibővített ülésén megvitatta a neveléstudomá-
ny kutató helyeinek hároméves munka-
tervét. Az egyes terveket ÁGOSTON GYÖRGY,
FÖLDES ÉVA, KISS ÁRPÁD, NAGY SÁNDOR,
SZARKA JÓZSEF, ZIBOLEN ENDRE értékél-
ték. Ugyanezen az ülésen NAGY SÁNDOR el-
nök bejelentette, hogy az Akadémiai Kiadó-
val megállapodás jött létre. Pedagógiai Lexi-
kon megjelenítésére. A 200 íves munka 1970-
re készül el. A szerkesztő bizottság a következő:
Főszerkesztő: NAGY SÁNDOR, szerkesztő: KISS
ÁRPÁD, a szerkesztő bizottság tagjai (az
egyes részterületek szerkesztői) ÁGOSTON

GYÖRGY, FÖLDES ÉVA, JAUSZ BÉLA, JÓBORU
MAGDA, KISS ÁRPÁD, NAGY SÁNDOR,
SZARKA JÓZSEF, SZOKOLSZKY ISTVÁN, ZI-
BOLEN ENDRE bizottsági tagok. A Bizottság
a bejelentést örömmel vette tudomásul.

A Magyar Pedagógia szerkesztő bizott-
sága 1966. május 7-én délelőtt olvasóanké-
ton vitatta meg a budapesti Felsőfokú Tanít-
tóképző Intézet pedagógusaival a folyóirat
szerkesztésével kapcsolatos problémákat. Az
ankétot PIRY JÓZSEF, a pedagógiai munkakö-
zösség irányítója készítette elő és vezette. A
házigazda szerepét BÉKÉSI LAJOS igazgató és
ÁRPÁSY GYULA h. igazgató töltötte be. A
Magyar Pedagógia szerkesztő bizottságából
NAGY SÁNDOR és KISS ÁRPÁD vett részt a
megbeszélésen. A folyóirat eddigi eredmé-
nyeivel és a folyóirattól várt további telje-
sítőmunkákkal kapcsolatban sok hasznos meg-
állapítás, javaslat hangzott el.